

Пурнәса, сәршыва юрат, таван халәх мәнпе чөрә, савна юрат!

ТУСПАХ

НУРЛАТ РАЙОНҖН ОБЩЕСТВАПА ПОЛИТИКА ХАҢАЧЕ
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА НУРЛАТСКОГО РАЙОНА

Хаҗат 1931 җулхи июль
9-мөшөнге тухма пуслан.

N 140
(4709)

1998 җулхи декабрь (раштан)
уйәхән 9-мөшө, юнкун

Паләртнә
хакпа.

Төсләх илмелли дур

(районти семинар-канашлуран)

Нумаях пулмасть хулапа район администрацийәнче хуҗаләхсен, агропромышленность комплексән әслесе хатәрлекен тата тивәстерекен предприятийәсемпе организацийәсен ертүҗисем, администраци пайән заведующийәсем, ял хуҗаләхәне апат-симөс управленийән тәп специалистәсем хутиәнипе семинар-канашлу иртни җинчен маларах пелтернечә әнтә.

анашләва уснә май, администратии пусләхә Ф.С.Сибатуллин каласу сивәч пуласси җинчен асархаттарчә, әна выльәхчәрләх әрчетәс әсән 11 уйәхри итогәсене халалланаччә. Отрасльти кәтартусем чәнах та теләнтерәсчә, шуәшә ярашсә. Кәсал сәнталәк условияәсем пур хуҗаләхшән та пәрәк пулчәс, савәнпа та результатәсен уйрәмләхә пысәк пулмалла мар пек. Анчах та әсәсем пачах урәхла. Администрации пусләхән пәрремөш сүмән Ю.В.Терентьевән информацийәнчән, сәплах пусләх комментарийәнчи цифрасемпе фактсенчән пәр пек условиясенчәх тәрәшсан әсә йәркеллә илсе пыма пулассине, тәрәклә хуҗаләха та ним шуәшәмасәр салатса яма пултарни куранат. "Надежда" агрофирмаара пулса курса семинара хутиәнипем халәхи кәткәс лару-тәрура та әсә чән-чән хуҗа пек

пурнәсләсан выльәхчәрләх әрчетәс әсә әнәсләхсем тума, наука чәлхипе каласан вара сәк отраслиә әнәләтма та пулат. Сәк хуҗаләхра выльәхчәрләх корпусәсенчә йәркеләх хуҗаланни җинчән, выльәхсене пәхмалли тата апатлантармалли технологин требованийәсене сирәп пәхәнни җинчән тепәр хут асанмастпәр әнтә, ун җинчән хаҗатра пәрремөшәна мар сурнә. Хәшпәр самантсем җинчә сәс чарәнар. Пеләтәр әнтә, агрофирма икә пысәк хуҗаләх пәрлешнипе йәркеләннә: сәт суса илсе тәләшпе малти вырәнсенә йәшәнакан Мичурин ячәпә хисәпләнен

ассоциация тата сысна әрчетәсәнчә әнәсләхсем тәвакан Кузнецов ячәпә хисәпләнен хуҗаләх. Малганхи пекәх, халәхи вәхәтра та хуҗаләх кооперативәсенчә тата отраслиәсенчә те пысәк уйрәмләх паләрмасть - мәнпур фермаәсенчә хуҗан сирәп алли туйәнәт. Выльәхсене кәкарса усрамалли меслетпе, сәплах кәкармасәр тытасә, әнесене пәрулаттармалли уйрәмсенчә йәркеләх хуҗаланат, пәрремөш таләкра пәрусем амәшә сүмәнчә юлашсә (кунта та сивә меслетпе усә курашсә), кайран вәсенә майәпен сивә сәре куҗарасә. Сәмрәк выльәха үстерәсә ситәнтерекән тата

самәртакан ушкәсенчә кәкармасәр усрани те лайәх результатәсем тума май парат. Пелә пушмаксене пысәк тимләх уйәрашсә. Сәвакан әнесән кәтәвнә сәнетәкән сәк выльәхсене ытти хәшпәр хуҗаләхри пек начар пәхмасә, пачах урәхла, ятарлә рационпа апатлантарасә, уйрәм витәсенчә тытасә. Унсәр пуҗне, әсә кооперативсем хушшинчә специализацияленә хыҗсән, вәсенчән пәрне пушмак пәрусем ситәнтерем шаннә (Сәмах май каласан, хресченсен хуҗаләхәсен Мичурин ячәпә хисәпләнен хуҗаләх хәй вәхәтәнчә сәк теләшпе тәләвлә әсә илсе пынә, савәнпа та вәсен опыт пысәк). Кунта әсә тәплә, лайәх пурнәсләнинә кооперативсем хушшинчә яланах тәрәсләсем ирттернипе, опыта улшәнипе те әнлантарса пама пулат пул. (Хәшпәр хуҗаләхсенчә выльәхчәрләх әрчетәсенчән кунне юлашки хут хәсан ирттернипе те астумасә пул, вәсенә вара кашни уйәхра ирттермелле). Сына әрчетәсә тупәшлә отраслиә пулинә асра тытса, "Надежда" әсәчәсем кунта та әсә лайәх шуәшәласа, пеләсә илсе пыма тәрәшәсә. Унта тәкәсенә хирәслә механизма хута яни җинчән эфир сурнәчә әнтә.

(Вәсә 2-мөш стр.).

Раҗсейре, тәнчере

Халәхи вәхәтра сәк академи йәшәнчә 550 ытла уйрәм шултанат, вәсенчә вун икә пин сурә ученәй вәй хурат. Форум ПНО (Пәрлешнә Нацисен организациә) пуләшнипе иртет.

Тәванла пуләшу парашсә

Раҗсейән сурсәр пайәнчә пуранакансенә юлашки вәхәтра Норвеги, Швеци тата Финлянди сәршывәсем пуләшәсә. Сәмахран, Швецири Хапаранда хули Мурманск обласәнчә Ковдор ху-

липе тәванла сыхәнусем йәркеләнә. Күршә сәршыв, пеләтәшлә илсен, апат-симәспә куллен кирлә ытти таварпа пуләшәт. Социаллә пурнәсри тата экономикәри йәвәрләхсем пирән сәршывра ытларах сахал тупәш илекән сәмәсенә, пенсионерсенә пырса тиврәс. Савәнпа та Мурманск обласәнчә те чи малтан сәкнашкәл сынсенә пуләшу парашсә. Кәсалхи шартлама сивәсем ытла ир пусланчәс, апла тәк тәванла пуләшу пилә вәхәтлә пулчә.

Аллә җул тултарнине халалланә

Нумаях пулмасть пирән сәршывра Пеләтә тәнчери информатика кунне паллә тунә. Сәкна май Мускавра информатизациян тәнчери сиччәмәш форумә уәләнә. Әна Америкәри патшаләхсен пәрләхә аллә җул тултарнине халалланә. Пеләтә тәнчери информатизация академияән Мускавра штаб-хаттерәнчә савән пекех савәнәслә лару та иртнә.

Декабрән 12-мөшә

Хула күнә

Нурлатра пурнәнакан хисәплә ентәшәем, декабрән 12-мөшәнчә ипподром территориянчә Хула күнне халалланә пысәк уяв пулат.

Программәра:

1. Уява чаплә лару-тәрура усни.

2. Спорт әмәртәвәсемпе иләртүллә вәйәсем.

3. Раҗсейри Мускав, Хусап, Анат Кама, Сыранси Чаллә, Тольятти, Ижевск, Ульяновск, Самар хулисәнчи чи вәйлә спортсменәсем хутиәнипе Нурлат хулин парнинә иләсшә әвтомобильсен хәлләхи әмәртәвә. Унтан старта "Бурансем" тухәс (кәмәл пуррисем заявкәсем пама пултарасә).

4. Нурлат райовә, "Нурлатнефть" НГДУ, җугун җул, вәрман хуҗаләхән ОРСәсем, обществәлла апатлану предприятийәсем, сәплах районти хуҗаләхсемпе предприятийәсем, уйрәм предпринимательсем хутиәнипе ярмәркә.

Висә лапа күлнә сүнапа ярәнәсә, унта чи вәйлә җупакан лашәсенә паләртәс. Сәплах ярмәркәра таварсен тата апат-симәсән әнлә ассортиментнә тәрәтнә сугу-илү организацийәсемпе хуҗаләхсене тата илмеллә капәрлатнә сугу-илү речәсенә паләртәс.

Уяв ирхинә 9 сәхәтре пусланат.

Пәр кун маларах, декабрән 11-мөшәнчә әвтомобильсен әмәртәвнә хутиәнакансенә суйласа илмелли әмәрту пулат.

Нурлатра пурнәнакансемпе хәнасем!
Хула күнне сирә ырә сунса кәтәтпәр.

Кун йәркинчә - уява хатәрлесси

Иртнә шәмакун хуларии предприниматисән, организациәсемпе учарәжденисен ертүҗисем хутиәнипе "Хула күнә" ирттерәс теләшпе әслә канашлу пулса иртнә, әна район администрацийән пусләхән пәрремөш сүмә Ю.В.Терентьев ертсе пынә. Уява хатәрләнәсә мәнлә пыни җинчән район ад-

министрацийән пусләхән сүмә Н.Х.Абдуллин каласа панә. Карәжденисен ертүҗисем хутиәнипе "Хула күнә" ирттерәс теләшпе әслә канашлу пулса иртнә, әна район администрацийән пусләхән пәрремөш сүмә Ю.В.Терентьев ертсе пынә. Уява хатәрләнәсә мәнлә пыни җинчән район ад-

Сцена җинчә - пирән ентәш

Декабрән 10-мөшәнчә районти культура суртәнчә пирән ентәш, композитор тата юрәсә Рамиль Мифтахов хәйән концерт бригадипе нурлатсен савәнтарә. Концерт 19 сәхәтре пусланат. Билет хакә 10 тенкә. Инвалидсен вунәкунләхне шуа илсе Рамиль концерттра пустарәннә уксан пәр пайнә районти инвалидсенә пуләшу паракан фонда куҗарма шуллат.

Канмалли кунсем сывхарасә

Кәсал декабрән 12, 13 тата 14-мөшәсем кану кунәсем пулчә.

Декабрән 12-мөшәнчә Раҗсейре Конституции кунне паләртәсә. Вәл шәмакунпа тәл килет, сәпла майпа пәр вәхәтрах уяв күнә те, канмалли кун та пулат. Раҗсей КЗОТнә киләшүллән сәкән пек чухнә канмалли куна уяв хыҗсәнхи әслемелли куна, тунтикуна, декабрән 14-мөшәнчә, куҗарасә. Сәпла майпа кәсал декабрән 12, 13 тата 14-мөшәсем канмалли кунсем шултанасә.

Хаҗат сүрәнакансенә пеләсә тәма

1999 җулхи пәрремөш сур сүла районти тухса тәракан "Дуслык" ("Дружба", "Тусләх") хаҗата сүрәнтарәсә октябрән 1-мөшәнчән пулланә. Хаҗат хакә - 25 тенкә те 20 пус; Аслә Отечественнәй вәрса хутиәнисен тата инвалидсен, Афганистанра пулнә воининтернационалистсен, ЧАЭС аварие пелтернә сәре хутиәнисен 50 процент кәна тәлмеллә (сирәпләтәкән документәсем пулсан).

Сәпла, хаҗат сүрәнтарәсә малалла пырат, сүрәнтаракан пунктсенә васкәр.

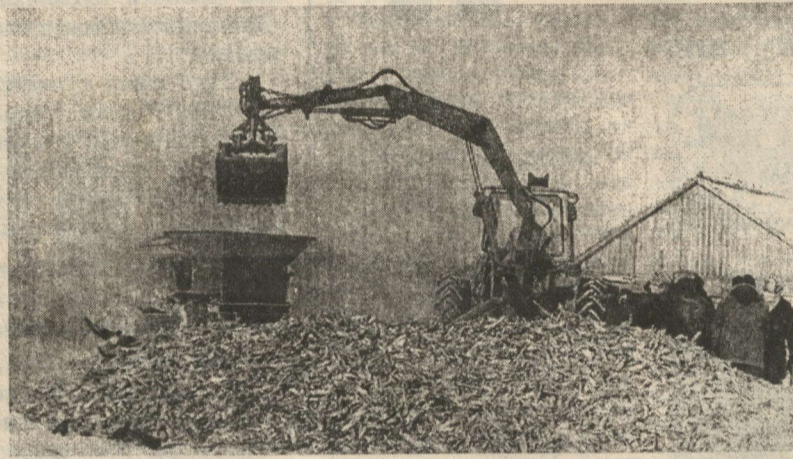
Төслөх илмелли дур

(Вөсө. Пусламаше
1-меш стр.)

Халь сак отрасльте специализаци меслечёпе уса курнине сөс асанса хаваратпяр. Хушалахри чи инсе вырнашнэ Единени поселокёнци йыващ витере 150 пуш выльах вырнаштарна, ситес сывах вахатра вёсен шучё икё хут усё. Сак кунтисынсене ёспе тивёстерме май панэ, иккёмёшёнчен вара кунти арманги сасала вырнаштармалли выран та пур.

Хушалахра выльах ёрчетес ёсе чи малган малашнехи синчен шутласа йёркелессё, сүлөре те асанначчё ёнтё, лайах йахпа тивёстерме пуларакан аратла ёнесен ушканне сёнетесине пысак тимлөх уйрассё. Тёслөхрен, декабрь-январь уйахёсенче 150 ёне пэрулё. Султалак пусламашёнче пётёлентермелли пушмак пэрусене шута илсен, хушалахра савакан ёнесен кётёвё 25 процент сёнелни палла. Сапла, кунта ёсе наукари пек лайах шутласа илсе пырассё.

Хушалахра юлашки результатёмшён тарашнине семинара хутшанакансем йтти төслөхсем курса та ёненчёс, анчах та кун синчен каярах каласпяр. Халь вара - выльах-чёрлөх ёрчетесин төреклөхне сирёплетмелли ёффеktivля мерасем синчен. Унта темице тёп самант пур. Вёсенчен чи кирли - выльахсен йышне чакармалла марри. Ёсе интенсификацилесси синчен мён чухлё каласан та, хальхи вахатри условисенче экстенсивля меслете шута илменни усасяр пулё. Саванпа та выльахсен, чи малган савакан ёнесен йышне сыхласа хаварассине тёп тимлөх уйармалла. Мён

каласан та, хальхи вахатра хушалаха тытма пёлмесёр, ёсе хайсене төллён йёркесёр илсе пынипе выльахсен кётёвё сухаласси йалана кёнё ёнтё. (Пёр хушалахра вэл мён патне илсе ситерни синчен эфир сырначчё ёнтё). Шел пулин те, хаш-пёр хушалахра сакан пеккине тёл пулма тёр килет сав. Пёлпёрхипе танлаштарсан касалхи 11 уйах хушшинче районта майракалла шултра выльах йышё 2,5 пин пуш йтларах чакна, сав шутра савакан ёнесен йышё 153 пуш. Темисе хут асархаттарнине пэхмасёр ноябрь уйахёнче те выльах йышё чылай чакна. Султалак пусламашёнчен тытанса

хресченсен хушалахёсен "Урняк" тата "Черемшан" ассоциацийёсенче, сахар завочён хушма хушалахёнче майракалла шултра выльах йышё чылай чакна, вёсенчен иккёмёшёнче тата "Чулпанга" юлашки уйахра кэна выльахсен йышё 166-185 пуш чакна. Паллах ёнтё, ёбъективля сэлтавсем те пур, анчах та выльахсен йышне саван чухлё чакарни ёсе шутламасёр пурнасланин результатё пулса тарать.

Акэ, "Дуслык" тата "Киклё" хушалахёсенче майракалла шултра выльах йышне ёстерме пуларна, хаш-пёр хушалахёсенче вара ноябрь уйахёнче выльахсен йышё чакассине чарни-

пе пёрлөхэна ёстернё. Ку чи малган вилекен выльахсен шутне чакарнин тата саврак выльах илессине ёстернин результатё. Кун синчен хасатра уйрам каласу пулё. Паян

вара сынасен шутне ёстерес төлөшпе кам тата мёнле ёслени синчен каласпяр. Ку төлөшпе районта ёсем йтля япах мар, султалак хушшинче сынасен шучё 3400 пуш уснё теме пулат. Анчах сына йышё, тёп-рен илсен, темице хушалаха пула кэна уснине палартмалла, уйрамман илсен, Синдряков ячёпе хиселленекен, "Татарстан" хушалахёсем, "Надежда" агрофирма шучёпе. Сав вахатрах "Киклё", "Заветы Ильича", "Чулпан", "Алга" хушалахёсем чылай кая юлассё. Кунтан төлёмелли сук, мёншён тесен вёсенчен пёрремёшёпе юлашкинче султалакра пёр амаран ватаман 1,72-2,56 сура

илнё, сак кэарту йтти хушалахёсенче те районтитам кэартуран пёчкрех. Сапах сакан пек условисенчех "Черемшан" агрофирма (тёп-рен илсен, Салтак-ёлёнци уйрамра) тата Муса Джалиль ячёпе хиселленекен хушалахра пёр амаран 11,5-12,5 сура илссё. Сав вахатрах пёр амана икё хут саварлаттарса та пурё 3 сура кэна илнё хушалахёсем те сахал мар. Ку сысна пэхакансене натурэпа түлемелли система сук сёрте пулат. Сак системэпа тэхэр хушалахра халиччен те усэ курмассё-ха.

Выльахсем нумай вилнё хушалахёсен ертусисене те канашпура явап тытма тёр килчё. Пёлпёрхипе танлаштарсан касал ёсем ку төлөшпе кэшт лайахланна ёнтё, сапах та хаш-пёр хушалахёсенче выльахсене лайахрах пэхна пулсан кэартусем те пысакрах пулччёс. Саксем сысна ёрчетесинче тата продукция патшалэха сутассин кэартэвёсенче паларассё. Хушалахёсем сёт мён чухлё суса илини тата сутни синчен хасатра татэшах пичетлессё.

Канашпура патшалэха аш-какай сутас төлөшпе ёсем япах пулни синчен сивёч каласу пулчё. Хушалахёсем патшалэха чи йывэр вахатра тавар кредитчё йёркипе уйарса панэ сунтармалли-сёрмелли материалемпе пурэнассё пулин те, ял сыннисем патшалэха аш-какай сутма васкамассё (кунта та ГСМСёр май сук!). Аш-какая йтти сёре асакан хушалахёсен ертусисене сакан синчен төплён шухашлани кансёрлемччё. Пуррине такалама сэмэл, упрама тата ёстерме чылай йывэртарах. Сакна май Ф.С.Сибгатуллин

хушалахёсен ертусисене төслөх выранне "Надежда" агрофирма на илсе кэартрё, кунта выльах-чёрлөх ёрчетес ёс лайах пырать, йтти отрасльсене те тимлөх уйрассё. Тёслөхрен, Единени поселокёнче макарон изделиёсем туса каларакан пеханасла ёслет, вэл, пёрремёшёнчен, хушалаха экономика тупашё парать, иккёмёшёнчен, темице сёвё ёс выранё тавать, виссёмёшёнчен, эна пула хушалах кассинче "чёрё" укса пур.

Тата. Пёлпёр мичуринецсем тёшпыра технологийёпе акса ёстернё кукурузэпа аста усэ курна. Касал та сапла тунэ (санукерчёкре). Саванпа та центрапиллё апат дефицит пулна вахатра кукуруза пысак пулашу парать. Мён тусан та, пурне те халэхшан тарашса тавассё, сапла пулмалла та, администраци пуслэхё сакна уйрамах паларса каларё. Сав "Надежда" ял сыннисене ёс укси түлеме те майсем тупассё, хальхи йывэр вахатра та Ял хушалах ёсчёнёсен кунне чапла палла тунэ. Сыншан тарашсан, тимлөх уйарсан вэл та, паллах, тёрё кэмаша ёслет. Сакэ вара хушалаха та, ял сыннисене хайсене те усэ парать.

Кёскен каласан, сак семинар-канашлу хушалахёсен ертусисене шухаша яма тивёс, мёншён тесен семинарта төслөх илмелли пурччё. Юлашкинчен администраци пуслэхё сакан пек семинарсене йтти хушалахёсен бази синче те ирттерме шутланнине пёлтерчё. Сакэ вара йттиген те лайахрах ёсleme тытанмаллине пёлтерет.

Р.ГИЛЬМУТДИНОВ.
Н.Азизов санукерчёкёсем.

* Чэваш Ен хыпарё

Михаил Лапина яланах шанма пулат. Ана ёс шанса парсан вэл пурнасласа пёлсех таратан. "Нурлат-нефть" НГДУ УТТне водитель 18 сул каярах килнё, сирёп дисциплина хушаланакан коллективпа пёр чёлхе тупнэ. Нумай сул хушши плетёвозна ёсленё, икё сул каялла технологи транспортчён управленийё сёнё техника туянсан вара тарашулла Лапина сёнё самовал панэ. Ёсчен те ёркенменскер - вахат иртиёсем опыт та пухнэ - вэл хайёи КамАЗёне черетлэ рейса Димитровграда е Чистая кайма ялан хатёр. Строительство материалёсем турттарать - унэн тивёё ялан кирлё.

Н.Азизов санукерчёкёнче: УТТ 1-меш номерлэ автокалонна водителё М.Лапин.

Музейри төл пулусем

Чэваш наци музейён курав керменёнче чэваш интеллигентийён клубё ёсleme пуларё. Унэн төлөвё - пуларулла чэвашсен /искусство, наука ёсчёнёсен/ ёсё-хёлёпе паллашасси. Тёл пулусем уйахне пёр хутчен чэвашла иртессё.

Пёрремёш төл пулура Чэваш патшалэха университетчён журналистика факультетчён студентчёсем, Г.Лебедев ячёллё чэваш наци музейён филологи класё тата төрлё сулсенчи искусство, наука ёсчёнёсем пулчёс.

Акэ, авалхи сётел-пуканпа илметнё пүлём шэплэхне төлёмелле сывах сасэ татрё. Сак шухашлав саввисен хуш пулчё те ёнтё пирён клубан пёрремёш хэни, Чэваш теле-

виденийён редакторё, Чэваш савракёсен патшалэха премийён лауреачё Марина Карягина поэтесса. Япсакэ пусилё, пытаранчак туйамла, хайне евёрлё Марина, саврак пулин те, унэн "шалта" писсе, туптанса ситнё йахлах, тымарлах, ёмёрлөх, яланлах шухашлавёсем нумайашён чунне хускатрёс, татах та таранрах шухашлама хистерёс. Тата сак төлшулава пуханнисем - телейлисем. Мёншён тесен вёсем Марина Карягина сценарийё таррах укёрнё "Хёвел сүлөпе" чэвашла фильман пёрремёш кураканёсем, пёрремёш хак параканёсем пулчёс.

Е.ПОЛЯКОВА.
("Хыпар" хасатран).

Көрешүүсёсен династийе

Похачевсем?

Вёсем механизаторсем

Амзяра ҫапла шутлаҫҫё: эсё Похачев пулсан техникана питё лайах пелме, ҫичё хут тара ўкиччен ёҫлеме тивёҫ. Ҫакан пек хисепе вёсем асла Похачева - Анатолий пичене пула тивёҫ пулна, валь 40 ҫул хушши механизатор пулса ёҫлесе, "Комбайн" ҫалхозра хайне лайах енчен кьартна. Ывальёсем те техникана интересленни телёнтермест. Малтан тракторпа Александр ёҫлеме тытанна, кайран вара Юрий те: бригадира техника енёпе пулашакан пулса ёҫленё, халь хай трактора ҫуретет. Александр Анатольевич механизатор пулса 1976 ҫултан-

па вай хурать, валь ЮМЗ-6 хуш (сэнукерчёкре). Хёлле механизатор ытларах вильахсем валли апат турттарать, кирлё пулсан ытти ёҫсене те пурнайлат. Ҫуркунне тата ҫулла ҫитсен вара акана, кайран апат хатёрлекен кампание хутшанать, керкунне сахьр кашманё каларать.

Похачевсен интернационалла семйинче виё ача ўсет, вёсенчен пёри ашшё пекек механизатор пулё. Ашшё-амашё хирёҫ мар: Похачевсен хайсен ятне ямалла мар, ял ҫыннисем те ҫапла шутлаҫҫё, вёсемпе килёшмесёр май ҫук.

Амзяри Гатинсем вара ял историне паттарсем пек керсе юлёҫ. Шамиль Загитович (сэнукерчёкре) ялта пулна чылай акатуйри паттар. Юлашки икё ҫулти сухапуг уявёсенче те тёп парнене валь илнё. Рязпа Равиль ывальёсем те хайсен вайёсене терёслёҫҫё. Вёсенчен пёрремёшен айнаслахсем пур ёнтё: ҫамрак керешүүсёсен районти амьртэвёненче валь малти вырансенчен пёрне йышанна. Керешүүсё характерё, пёрремёшё, чи лайаххи пулас тени Шамиль Загитовичан ёҫенче те паларать. Валь трактор ҫине ларнайранпа ҫитес ҫул 20 ҫул ҫитет. Механизатор ҫак ҫул-

сем хушшинче ывана пелми ёҫлет. Хёлле фермана парака, патка турттарать, ҫаплах ака ёҫсене, сахьр кашманё каларна ҫёре хутшанать. Валь аҫта вай хурсан та мёнпурне тарашса, питё лайах тавать. Ҫапла вара валь ёҫре те чи лайаххи, пёрремёшё шутланать.

Гатинсем ашшё-амашёнен ҫуртёненче Фагима кинемейпе пёрле пуранаҫҫё. Кунта виё ёру килёштерсе пуранать: ватёсем, ачисем, манукемем. Хальхи вахьтра ҫакан пекки сайра тел пулат, вёсене ял ҫыннисем те амсанаҫҫё.

С.ХАЙРУЛЛИНА.

Н.Азизов сэнукерчёкёсем.

Вёрентү хыпарёсем

"Ровесник" пуранать, ёҫлет

Нумаях пулмасть, "Ровесник" хай 10 ҫул тултарине палла турё. Вуня ҫул каярах "Нурлатнефть" НГДУ тата чылай предприятием пулашине йёркеленё ҫамраксен клубне, социалла педагогика комплексен шутёненче ёҫленёскере, улшану хумё лекмен. "Татнефть" пёрлешёвен "Ровесник" клубё ыттисемпе танлаштар-

сан тереклё пулни питё телёнтерет. Хулари саккармёш микрорайонти ачасем кунти занятисене камалпах ҫурёҫҫё. Кунта ҫёвё, драма, радиотехника кружокёсем айнасла ёҫлёҫҫё. Клуб хальхи йывар вахьтра та ёҫленинче ачасен интересёсемшён ываннине пелмесёр тарашакан НГДУ тупи те сахал мар, ҫаплах клуб директорё

С.Ф. Захарова та тарашулла та пусарулласкер, валь кунта 10 ҫул ёҫлет ёнтё. Клуб 10 ҫул тултарна юбилей ячёпе йёркеленё мероприятире те ҫакан ҫинчен каларёҫ. Ҫав кун "Нурлатнефть" НГДУ профком ханисем, таваттамёш номерлё шул представителёсем - чан-чан уяван свидетелёсем пулчёҫ. Кашни кружок хайне-

евёрлё салам хатёрленёччё, ҫаплах хайсен пултарулахёпе палаштарчёҫ: мода, концерт кьарттрёҫ. Ханасемпе пёрле ашшё-амашёсём те, хайсем те маларах "Ровесник" клуба ҫуренёскерсем, ыра самахсем сахал мар каларёҫ.

Р.ГИНЯЕВА,
хулари 4-мёш номерлё шул директорё.

Тёрлёрёнен калаҫҫё хальхра ҫак ўсентарана - бузина, упа паланё, улпут ҫырли. Ҫапах та унан усине ҫителёклек пёлменнипе-ши, сад-пахчара ытлах лартсах каймаҫҫё. Каллах. Мёншён тесен пур енчен те ыррипе кана паларать валь.

Чи малтанах хальх медицини унна терлё чир-чёртен сипленмешкён уса курма сёнет: ўслёкрен, пуре чирёнчен, ревматизман, артритан, ўт-тир чирёсенчен, вар-

Кил-ҫурт, хушма хуҫальх

Пур енчен те усалла

хырама лайахрах ёҫлеттерме тата ытти те. Ҫырлипе апат-ҫимёҫ, варени-компот хатёрлемешкён уса кураҫҫё.

Хальхра сарьлна тепёр ыра енё унан - кашлакан чёр чунсене пётёрме пулашине. Юнашар упа паланё ўсёкен ампарсенче шаши, йёке хуре таврашё пулмасть. Упа паланён чечекёсене пуртре тытсан, таракансем те тарса пётнине ҫирёплетёҫҫё хашёсем. Ҫапла вара вун-вун ыра енёпе паларакан ҫак ўсентарана сад-пахчара е кил ҫывьхёненче ўстермех сёнес килет.

Бузинан чечекёсемпе хуппинче валериана кислоти пур. Ҫаванпа та айна кушак таврашё питё килёштерет, чечекёсене те, хуппинне те ҫиме пултарать. Ҫавна май упа паланё лартса чёртес текенсен ҫамрак хунавсене кушаксенчен хутёлеме тарашмалла.

Упа паланё вьраран та, хунавран та, сапанран та, тёмсене пайласа лартсан та аван ўсет. Хашё-пёри айна хурлахан вулли пек те лартса чёртет.

Ўсентаран ачаш мар, тапрана тиркемест, шарьха та, сивве те тусёмлё. Хёвел ҫинче те, сулхан вьраранта та аван ўсет.

Майорпа тел пулна

Иртнё эрнере 4-мёш номерлё шулти милици лицей-класёненче вёренекенсем ТР шалти ёҫсен Министрествин ҫула ҫитмен ачасем хушшинче преступлени тавассине сирсе ярас телёшпе ёҫлекен управлени сотрудникёпе милици майорёпе Р.Р.Зарипова тел пулчёҫ. Валь милици ёҫёнчи йывар задачасем ҫинче чаранса тачё, лицей-класёсене вёренёпе воспитани процесне кирлё шайра йёркелесе яма пурлах енчен пулашма шантарчё.

Ҫапла ачасене шул тата вёренчёҫ. Кайна кашни пелет. Педагогика ёҫён процесё вахьтёненче учительсем хайсем те вёреннине вара пурте пелмесёҫ пулё. Вёсем яланах творчество шьравёненче, вёренёпе воспитани процесне аталантармалли ҫёнё формасемпе меслетсем шьраҫҫё, ёҫтешёсемпе ёҫ опычёне улшанасҫё. Ҫак ёҫён формисем терлё: уса уроксем, семинарсем, канашпусем, методика пёрлешёвёсен ларавёсем. Касал вара хулари 1-мёш номерлё шулта преподаватель-

сен профессия асталыхане ўстерес телёвёпе, опытна улшанас телёшпе уйьхлях ирттересси

Шкулта вёренчёҫҫё...

ҫинчен пёлтернё. Унан телёвё - творствалла ёҫлекен педагогсен опычёпе ҫамрак учительсене палаштараси, вёсене пулашу парасси. Планпа палартна тарьх ку уйьхра уса уроксем ҫёҫ мар, класс тулашёненче терлё мероприятием те ирттерёҫ.

Уйьхлях питё активла пуланна. Ертўҫё-учитель В.Л.Динеев 10"Г" класра физика урокне,

Ф.Г.Алькова 5"В" класра акалчан чёлхин урокне питё интереслёр ирттернё. Ҫаплах Г.С.Валиуллина 6"Г" класра ирттернё тутар чёлхипе литература урокё те ҫамрак учительсемшён питё интереслёр пулна. Класс тулашёнчи мероприятие Е.И.Казеева питё интереслёр те илёртуллё йёркеленё.

Уйьхлях пулланна кайна-ха. Унан планё питё пуян. Ҫитес ҫывьх вахьтра ытти учительсем те ҫамрак учительсене хайсен опычёпе палаштарёҫ.

